
За Українську Самостійну Соборну Державу!

БЮРО ІНФОРМАЦІЇ

УКРАЇНСЬКОЇ ГОЛОВНОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ РАДИ /УТВР/

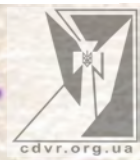
Випуск № 2

Серпень, 1948 р.

Рік вид. I.

БЮРО ІНФОРМАЦІЇ
УКРАЇНСЬКОЇ ГОЛОВНОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ РАДИ /УГВР/

Випуск № 2

Серпень, 1948 р.

Рік вид. I.

ПОСТАНОВИ УКРАЇНСЬКОЇ ГОЛОВНОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ РАДИ

ПРО ВСТАНОВЛЕННЯ МЕДАЛІ „ЗА БОРОТЬБУ В ОСОБЛИВО ВАЖКИХ УМОВАХ“

З уваги на те, що в різних районах України багато учасників українського визвольного-революційного руху веде боротьбу проти москво-польсько-більшовицьких окупантів у незвичайно важких умовах - в умовах, що вимагають від революціонерів і повстанців просто надлюдських фізичних і моральних зусиль, - для відзначення особливої мужності таких революціонерів і повстанців та їхніх особливих заслуг для справи визволення України встановити окрему медаль „За боротьбу в особливо важких умовах“

Інструкція в справі цієї медалі видасть Головне Командування УПА.

6 червня 1948 р.

УКРАЇНСЬКА ГОЛОВНА ВИЗВОЛЬНА РАДА

ПРО НАГОРОДЖЕННЯ ХРЕСТАМИ ЗАСЛУГИ ВОЯКІВ УПА ТА УЧАСНИКІВ
УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНО-РЕВОЛЮЦІЙНОГО ПІДПІЛЛЯ

I. За виявлені в бою мужність і героїзм, за видатні заслуги в керуванні боротьбою відділів Української Повстанчої Армії - **нагородити**

Золотим Хрестом Воєнної Заслуги II-ої класи

1. Кармеляк	В. 17	3. пор. Гука	/УПА-Півд./
2. сех. Гарман	/УПА-Півд./	4. пор. Крука	/УПА-Півд./

II. За видатні заслуги в національно-визвольній революційній боротьбі українського народу проти окупантів **нагородити**

Срібним Хрестом Заслуги

1. Петра	СБ 20	5. Казку	УЧХ 17
2. Срка	СБ 22	6. Семена	/Півд./
3. Марту I	УЧХ 22	7. Бем	/Преп./
4. Марту II	УЧХ 22	8. Уласа	КГ 3

6 червня 1948 р.

УКРАЇНСЬКА ГОЛОВНА ВИЗВОЛЬНА РАДА

ПРО ПІДВИЩЕННЯ У ВІЙСЬКОВИХ СТУПНЯХ ВОЯКІВ УПА

Підвищити до ступня полковника
мйр. Лицаря ГК /з датою старш. 22.І.1948 р./

6 червня 1948 р.

УКРАЇНСЬКА ГОЛОВНА ВИЗВОЛЬНА РАДА

ПРО ПРИЗНАЧЕННЯ ПРАЦІВНИКАМ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ /СБ/
СТАРШИНСЬКИХ ТА ПІДСТАРШИНСЬКИХ СТУПНІВ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ,
АНАЛОГІЧНО ДО ВІДПОВІДНИХ ВІЙСЬКОВИХ СТУПНІВ В УПА

З уваги на те, що в успішній боротьбі з більшовицькими поліційними органами та її агентурою Служба Безпеки а/ здобула значний фаховий досвід, та б/ оформилася та діє як окремий, організований апарат, - з днем 22.І.1948 р. всім працівникам СБ признати старшинські та підстаршинські ступні Служби Безпеки, аналогічно до відповідних ступнів в УПА.

З конспіративних причин номінацій працівників СБ не публікувати.

6 червня 1948 р.

УКРАЇНСЬКА ГОЛОВНА ВИЗВОЛЬНА РАДА

У ГОЛОВИ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРІАТУ УТВР Р.ЛОЗОВСЬКОГО

Будучи в м. Львіві 1948 р. у Голови Генерального Секретаріату УТВР Р. Лозовського на його партизанській квартирі, представник Бюро Інформації УТВР звернувся до нього з проханням дати висношення деяких актуальних питань, що сьогодні особливо цікавлять легальну українську громадськість, з метов опублікувати потім ці висношення в українській підпільній пресі. Голова Генерального Секретаріату радо на це погодився і дав вичерпні відповіді на багато актуальних питань. Нижче ми коротко публікуємо ці відповіді.

1. На завваження представника Бюро Інформації про те, що деяка частина легального українського громадянства неправильно подює собі факт переходу кількох відділів УПА і груп революціонерів із західних окраїн українських земель /із-за т. зв. лінії Керзона/ в західно-німецькі окупаційні зони, що стався літом - осінню 1947 р., - Голова Генерального Секретаріату заявив:

- Перехід деяких відділів УПА і груп революціонерів із західних окраїн українських земель у західно-німецькі окупаційні зони відбувся згідно з директивою УТВР в цій справі та наказом Головного Командування УПА, як більшості українського громадянства відомо, ранішею весною 1947 р. польсько-більшовицькі окупанти насильно викинули із західно-українських окраїн рештки українського населення,

яке ще там залишилося після виселенчої акції 1945 р. Цим разом українське населення цих теренів виселявано вже не до УРСР, як це було раніше, але на Захід, головним чином в Сльятинське воєводство. Із значної частини сіл польсько-більшевицькі вороги народу виселили також польське населення, яке допомагало УПА і українському визвольно-революційному підпіллі. Більшість сіл спалено, зруйновано та спалено також багато старинних церков. Після того на цю цілком невеличку, перемінену в пустиню, територію польсько-більшевицькі злочинці кинули проти УПА і українського революційного підпілля кілька вибраних дивізій військ усіх родів зброї. Продовжувати революційну боротьбу в таких умовах було для УПА і революційного підпілля фізично неможливо. В цій ситуації деякі відділи УПА та групи революціонерів дістали завдання пройти бойовим рейдом через Чехословаччину в західно-німецькі окупаційні зони з метою зв'язатися там із Закардонним Представництвом УГВР і через нього - а/ скласти перед народами світу протест проти більшевицьких та польських злочинств над українським народом та б/ передати за кордон інформацій про визвольно-революційну боротьбу українського народу проти польсько-більшевицьких і московсько-більшевицьких окупантів та про їх гнобительську політику на Українських Землях. Це, в підбільшевицьких умовах, є чи не єдиний надійний спосіб поінформувати світ про те, що з останні роки діється в Україні.

Проходячи рейдом через Чехословаччину, часто серед густих і завзятих сутичок із чехослованькою армією та поліційними загонами, контрольованими більшевиками, відділи УПА провели серед чеського і словацького народів значну політично-пропагандивну роботу. Населення Чехословаччини зустрічало наші відділи скрізь дуже радо. Про цей рейд подавали відомості численні радіосиловні світу.

Треба надіслати, що основна частина відділів УПА та революційних кадрів із-за т.зв. лінії Керсона літом 1947 р. перейшло до т.зв. Української ССР, щоб тут продовжувати свою визвольно-революційну боротьбу за визволення України з-під панування окупантів.

У зв'язку з усім сказаним вище, перехід деяких відділів УПА та груп революціонерів у західно-німецькі окупаційні зони треба розглядати тільки як чергове бойово-політичне завдання цих відділів і груп, а ні в якому разі як їх "капітуляцію" перед ворогом чи "атечу" на еміграцію, як це собі поєсило деяка непоінформована частина легального українського громадянства.

В. У зв'язку з тим, що частина східно-українського /і взагалі українського/ громадянства приписує деякі революційні акції на Українських Землях "власівцям", - Голова Генерального Секретаріату сказав:

- Всі вістки про дії "власівців" на Українських Землях є інспіровані над і нгб. Більшевицькій охрانی йдеться про те, щоб, з одного боку, ставлячи в орудч українського визвольно-революційного руху таких відомих російських агентів Гітлера, як "власівці", дезорієнтувати підсоветські народні маси щодо самостійного національно-і соціально-визвольного характеру українського революційного руху, та, з другого боку, приписуючи деяку частину революційних акцій українського підпілля та УПА на рахунок "власівців", применшувати тим силу і розміри української визвольно-революційної боротьби. На Українських Землях підпіллям діє тільки український визвольно-революційний рух. Організованої підпіллям боротьби "власівці" на Українських Землях ніколи не вели, ні не ведуть. "Власівцям" - російській агентурі Гітлера на Українських Землях місця немає. Всі чутки про протибільшевицьку боротьбу "власівців" в Україні, як також, правдоподібно, і в усьому Советському Союзі, треба вважати за свідому під-

ступню ешведівську видумку.

3. На запитання представника Бюро Інформації про те, чи вже підраховано скільки українців із Західної України вивезено на Сибір під час останнього масового вивозу звідси, тобто в днях 19-21 жовтня 1947 р. та чи народи світу знають про цей факт, - Голова Генерального Секретаріату сказав:

- За недовгими підрахунками із Західної України, тобто Львівської, Станіславівської, Тернопільської, Дрогобицької, Чернівецької, Рівненської, і Волинської областей, під час останнього вивозу вивезено коло 150 тисяч українців, в тому числі жінок і стариків. Над вивожуваними ешведисти по-нелюдськи знущалися. На багатьох ешелонах більшовицькі злочинці умішували цинічні написи: "Евакуйовані з-під бандерівського терору". Вивожуване населення трималося по-геройськи. З ешелонів неслися оклики: "Ми ще вернемося на рідні землі! Нас відістануть повстанці! Будемо будувати Україну на Сибірі! Хай живе Самостійна Україна!" Багато вивожуваних, особливо малих дітей та стариків, померло відразу вже під час дороги - померло з голоду, з тісноти в задратованих вагонах, з холоду, з побоїв. Багато з вивезених померло зараз же в перші місяці на каторжних роботах. Умовини життя і праці вивезених українських чоловіків і жінок - страхітливі. Ні в кого не може бути найменшого сумніву щодо того, що більшовицькі злочинці застосовують вивіз українського населення у "віддалені області Советського Союзу" як засіб масового фізичного винищування українського народу. Цей засіб вони широко застосовують уже предовж 30 років. Історія людства не знає подібних прикладів фізичного винищування поневолених народів навіть з боку найжорстокіших поневолювачів. Московсько-більшовицькі вороги народу перевищують усе, що найганебнішого було дотепер в історії.

За кордонами ССРСР знають у загальному про цей факт. Ми віримо, - говорить Голова Генерального Секретаріату, - що кожна чесна і поінформована людина за кордоном протестує проти такої злочинної політики гнобителів в Україні. Та разом з цим, - говорить далі Голова Генерального Секретаріату, - український народ не може не обурюватися, коли бачить, що з боку офіційних політичних кіл з криводу цього масового чергового злочину над українським народом, як і з приводу незчисленої кількості інших злочинів, що мають місце на Українських Землях під більшовицькою окупацією, не піднісся майже ні один голос протесту у відповідних міжнародних інституціях, коли бачить, що всі високі принципи, що їм декларовано в цілому ряді міжнародних документів і покладено в основу цілого ряду міжнародних інституцій, не дають ніякої дієвої сили на території більшовицького ССРСР, по відношенні до народів Советського Союзу. Український народ з найбільшим обуренням сприйняв той факт, що представники Советського Союзу - представники найбільш гнобительської, найзлочиннішої державної системи, системи, що в ній не тільки не існують ніякі людські, ні громадянські права, але що й в ній масово знищуються цілі народи, що представників цієї держави допускається до таких міжнародних установ, як Організація Об'єднаних Націй, до таких органів цієї організації, як напр., Комісія в питаннях про права людини, де вони з безприкладним цинізмом, будучи цілі, від стін до голови, сплямлені кров'ю мільйонів невинно замучених жертв, виголошують довезні промови про... права людини, де вони, маючи на своєму сумлінні сотні тисяч знищених українських патріотів, мільйони замучених в сибірських тайгах і в середньоазійських степах, і в самій Україні українського населення, знищення всього народу кримських татар, осетинців, - виступають, як нібито найнесвідоміші, найірраціональніші протинники... геноциду /знищування національних та расових груп/.

- Все це, однак, - кінчив Голова Генерального Секретаріату, - не послабить сили спротиву українського народу московсько-більшовицьким окупантам, не захитає нашої віри в перемогу нашої визвольної-революційної боротьби. Український народ знає, що його визволення в його власних руках. Все недовго більшовицьким злочинцям катувати підсоветські народи і обманювати світ. Справедливого суду народів і, в першу чергу, народу українського їм не минути.

4. На зауваження про те, що багато дехто із українських громадян, головне із східних областей, цілком схвалюючи ідеї українського визвольного-революційного руху, дещо скептично, водночас, ставиться до пропегованих цим рухом демократичних принципів, - Голова Генерального Секретаріату сказав:

- Гарантією справжньої демократичності майбутнього ладу в Українській Державі є, в першу чергу, широнародний характер українського визвольного-революційного руху, його безприкладна ідейність. Український визвольний-революційний рух в надр українського народу зродився, в ім'я інтересів українського народу діє, воля і части українського народу - його найвища ціль. Українські революціонери - сини українського народу, вихідці з найширших народних українських мас, які сьогодні масово гинуть за волю і часті українського народу, - проти інтересів українського народу, проти інтересів українських народних мас ніколи не підуть. Влада українського народу на Українській Землі - ось мета українського визвольного-революційного руху. Українські революціонери і повстанці піднесли на таку важку боротьбу з окупантами, керуючись найчастішими ідейними мотивами, найширшою любов'ю до українського народу, найширшим прагненням зробити кінець усьому тому гнобленню і експлуатації, до їх тернів віками і тернів сьогодні український народ. Ці високі благородні мотиви дають сили учасникам нашої визвольної-революційної боротьби переносити всі найважчі труднощі, що з ними зв'язана довга революційна боротьба в умовах більшовицького режиму. Безприкладна в найвищій мірі благородна ідейність українських революціонерів і повстанців наказує їм радше самим кинути із собою, ніж здаватися в руки ворога. До таких людей, як українські революціонери і повстанці треба мати довіру. Українські революційні організації завжди підкреслюють, що вони борються не за Україну для себе, але за Україну для українського народу. Те, що воно так є фактично, якнайпереконливіше підкреслюється тим, як українські революціонери і повстанці борються та як вони вмирають.

Далі, реальною гарантією демократичності майбутніх форм правління в Україні є саме існування УГВР. УГВР є побудована на чисто демократичних принципах та засуває демократичні погляди. В її склад увійшли представники різних українських самостійницьких партій та середовищ. Її визнає і цілковито підтримує найсильніша сьогодні політична організація на Українських Землях - Організація Українських Націоналістів, під керівництвом Степана Бандери. ОУН, керована С.Бандерою, стоїть також на демократичних позиціях. УГВРаді підпорядковуються Українська Повстанча Армія. Одним із найважливіших завдань УГВР є забезпечити проведення вільних і демократичних виборів до перших Українських Установчих Зборів у вільній Українській Державі. Доки існуватиме УГВР, доти вільна Україна правитиметься демократичним способом. У складаних УГВРадю перших Установчих Зборах український народ буде мати змогу вільно визначити дальші форми свого суверенного устрою.

- Для мене особисто, - сказав далі Голова Генерального Секретаріату, - цілком зрозуміле, чому деякі українці із східних областей

демо скептично ставляться до нашої декларації демократичних принципів. Глибоко антидемократична практика більшовиків, які формально стоять нібито за найширшу демократію, не могла не наставити підсвідомості людей скептично до всяких декларацій. Я сподіваюся, однак, що УГВР своєю практикою зуміє переконати навіть найбільш скептиків у тому, що український визвольно-революційний рух є фактично за демократію, що він є за фактичні, широкі демократичні права народних мас.

5. У зв'язку з посиленням більшовицької колективізаційної акції на Західно-Українських Землях та у зв'язку з прийняттям більшовицькою владою цілого ряду протинародних постанов у напрямі "зміцнення" колгоспної системи в усьому СРСР, представник Бюро Інформації УГВР попросив Голову Генерального Секретаріату висловитися про становище УГВР в справі колгоспів. Голова Генерального Секретаріату сказав:

- УГВР а за повне знищення більшовицької колгоспної системи в Україні, за повне визволення українського селянства з колгоспного ярма. В Програмі УГВР, прийнятій I-им Великим Збором УГВР, говориться, що УГВР а "за забезпечення вільної форми трудового землекористування з визначенням мінімальних і максимальних розмірів для індивідуального землекористування" /пункт 2, буква в/. На цьому становищі УГВР стоїть і сьогодні. УГВР закликає українське селянство до боротьби з колгоспами як у вже давно сколективізованих східно-українських областях, так і в ще не цілком сколективізованих Західних областях.

Український визвольно-революційний рух бореться проти більшовицької колгоспної системи, по-перше, тому, що вона являється знаряддям варварської економічної і фізичної експлуатації українського селянства з боку більшовицьких гнобителів, знаряддям їх жахливого соціального гноблення і, по-друге, тому, що ця система являється також засобом політичного підкорення українських селянських мас більшовицькій імперіалістичній кліці.

Йдучи за закликами революційного підпілля, добре розуміючи всю протинародну, експлуататорську і протинаціональну суть більшовицьких колгоспів, українське селянство Західної України, як відомо, ставить більшовицькій колективізаційній акції рішучий спротив. Усі підлі, часто, просто, бандитські методи, що їх стосують більшовики, щоб примусити селян підписати завву про вступ до колгоспу, дають їм дуже малі результати.

УПА, революційне підпілля широко підтримують західно-українське селянство в його боротьбі проти більшовицької колективізаційної акції. Саме завдяки цій підтримці західно-українське селянство досюгди ще не сколективізоване. Своєю боротьбою проти колгоспної системи в Україні український визвольно-революційний рух веде під гаслом: Геть колгоспи! Земля селянам!

6. Зупиняючись над питанням про перспективи визвольно-революційної боротьби українського народу на Українських Землях, Голова Генерального Секретаріату сказав:

- В майбутнє я дивлюся з оптимізмом. Я вірю, насамперед, в силу і завзяття українських народних мас, у їх високий патріотизм. Я вірю також у мужність українських повстанців і революціонерів, у їх підпільну конспіративну та бойову майстерність. Завдавши українському визвольно-революційному рухові значних втрат в людях, московсько-більшовицькі окупанти не зуміли, однак, ні розбити нашу підпільну організацію, ні скількинебудь серйозно підірвати її силу, не добилися ніяких результатів на фронті ідейно-політичного наступу на укра-

Інський визвольний рух, хоч яким підлих метод вони не вживали. Український визвольний рух діє знову організовано. Велика частина Українських Земель покрита організаційною підпільною мережею. Український визвольний-революційний рух не злузився, коли йдеться про територію його дій, навпаки, на деяких теренах він значно поширив свої впливи. На багатьох ділянках боротьби він веде успішний наступ. Революційні повстанські кадри в своїй сьогодишній боротьбі спираються на величезний бойовий, конспіраційний, організаційний і політичний досвід, що його вони здобули впродовж чотирьох років своєї боротьби в умовах большевицького режиму, а зокрема - на досвід боротьби з мвд і мвб. Витримавши переможно большевицький наступ впродовж останніх чотирьох років, український народ зумів переможно боротися й далі. Сподієся також, що сприятливий для справи нашого визволення буде й розвиток міжнародних подій.

Завдання українського народу в теперішній момент — продовжувати всіма силами і засобами ту революційну боротьбу, яку він веде сьогодні та ще дирне, на всіх Українських Землях, розгортати цю боротьбу. Український народ, який поніс такі жертви в своїй визвольній боротьбі останніх років, який проливав стільки крові за здійснення своїх самостійницьких ідеалів, не може послаблювати своєї боротьби тоді, коли, можливо, година його національного визволення вже не так-то далеко. Можливі міжнародні ускладнення український народ повинен зустріти, ще більше згуртувавшись довкола українського революційного руху, під керівництвом УГВР, із ще більшою готовістю на найбільші навіть жертви в ім'я здобуття Української Самостійної Держави, зі ще більшою здисциплінованістю, зі ще більшою свідомістю відповідальності за майбутнє України.

«Ми, хоч серед величезних жертв, серед найважчих труднощів, але кривено врятуємо до волі, ми нашою боротьбою постійно наближаємо день нашого визволення. Україна буде вільною!» - так закінчив свою розмову з представником Бюро Інформації УГВР Голова Генерального Секретаріату УГВР Р. Лозовський.

— 0 —

Генерал ТАРАС ЧУПРИНКА

ДО ГЕНЕЗИ УКРАЇНСЬКОЇ ГОЛОВНОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ РАДИ

Визвольні змагання українського народу в 1917 - 21 рр. закінчилися для нього невдачно. Після 1920 р. значна частина учасників українських армій опинилася в таборах для інтернованих у Польді, в ЧСР. Українські політичні діячі, головні із Східно-Українських Земель, які брали активну участь у відновленні української самостійної держави і в боротьбі за неї, переважно емігрували. Українські землі роздерто між ССРСР, Польщу, Румунію та ЧСР. Український народ знов опинився під пануванням чужинців.

Визвольну боротьбу українського народу в 1917 - 21 рр. репрезентували два уряди - Уряд Української Народної Республіки /УНР/ та Уряд Західно-Української Народної Республіки /ЗУНР/. В 1918 р. це було зумовлене окремим розвідком визвольної боротьби українського народу в межах царської Росії і окремим - в межах австрійської мо-

нархії. Об'єднання усіх Українських Земель в одній Українській Народній Республіці, що його святочно проголошено історичним Універсалом 22 січня 1919 р. в Києві, лише на короткий час припиняли існування двох окремих урядів. З уваги на специфічні, головним чином, зовнішньополітичні умовини, що в них проходила визвольна боротьба українського народу в 1919 - 21 рр. обидва уряди далі продовжували існувати і діяти окремо.

Після 1920 р. були примушені емігрувати обидва уряди. На еміграції Уряд ЗУНР, як представництво Західної України, проіснував до остаточного вирішення справи Галичини Радою Амбасадорів 15. 3. 1923р. Уряд УНР продовжував існувати далі, хоч після ліквідації Союзу Визволення України /СВУ/, тобто після 1920 р., його впливи на Українських Землях були дуже малі. Тут, на Українських Землях, в 1921-1939 роках, в обстановці, з одного боку, посиленого наступу окупантів на український народ, зокрема в обстановці скрайньо ворожої українському народові політики московсько-більшовицьких окупантів, і, з другого боку, в обстановці постійного росту визвольної революційної боротьби українського народу за національне визволення, створився новий стан національно-політичних відносин. Уряд УНР, який продовжував стояти на політичних позиціях з 1918 - 21рр. та ні своїм особовим складом, ні своєю політикою, ні своїми поглядами ні в якій мірі не відбивав тих глибоких перемін, що dokonувалися у національно-політичному житті українського народу на Українських Землях, - вже не міг вважатися представником цього нового стану національно-політичних відносин в Україні.

Після 1920 р. український народ, насильно загнаний в окупантське ярмо, своєю визвольною боротьбою не припинив. Він її посилено вів далі у різних формах і на різних ділянках свого національного життя.

Найхарактернішим явищем українського національного життя 1921 - 39 рр. було виникнення і постійний ріст визвольної, підпільної, революційної боротьби українського народу за Українську Самостійну Соборну Державу. На фронті підпільної боротьби опинився найпатріотичніший, найідейніший, найактивніший український елемент. Щораз вище вкорінювалися в Україні ідеї українського націоналістичного руху. Скрізь там, де вони доходили, вони неподільно опановували українські народні маси, різні українські національні середовища. Націоналістичний рух став одним із найважливіших факторів українського національно-політичного життя.

Вибух у 1939 р. другої світової війни давав українському народові нові надії на можливість здійснення його самостійницьких прагнень.

Зокрема, провідні українські політичні кола вирішили використати для здійснення самостійницьких ідеалів українського народу вибух німецько-більшовицької війни в 1941 р.

З ініціативи українських націоналістичних кіл, 30 червня 1941 р., тобто зараз же в перших днях німецько-більшовицької війни, на Українських Землях утворився незалежний український уряд — Українське Державне Правління, яке перед усім світом проголосило відновлення Української Самостійної Держави.

На проголошення самостійності України німці відповіли вшарштуванням членів Українського Державного Правління, багатьох діячів українського підпільного руху та чільних українських патріотів.

Терористична, гнобительська політика німецьких окупантів в Україні довела в наслідку тільки до поглиблення і поширення боротьби українського народу. Український визвольний рух, шукаючи нових шляхів

ків, змагав, як і змагав, все до однієї і тієї самої мети - до ко-
будови Української Самостійної Соборної Держави.

1942 р. в Україні, і особливо друга його половина, позначився по-
силенням наступом гітлерівських загарбників на український народ. Осо-
бливо жорстокого гноблення зазнавало українське населення у так зв.
Райхскомісаріаті Україна. Німці силоміць вивозили все працездатне
населення на каторжні роботи в Німеччину, немилосердно грабили на-
селення з останніх харчових засобів. За найдрібніший опротив їхнім
драконським заарядженням палили цілі села та вимордовували сотні ні
в чому не винних мешканців, в тому числі завжди багато жінок і ді-
тей, масово арештували українських самостійників, усіх українських
патріотів.

Крім гітлерівських окупантів, українські народні маси, зокрема
селяни, тероризували і грабували банди більшовицьких партизанів. Ці
банди, посуваючись з Білорусії, почали опановувати північні і пів-
денно-західні лісові терени України. Вся „протинімецька“ боротьба
більшовицьких партизанів зводилася до грабування в українського на-
селення останніх шматків хліба, останньої одежки, до розшуків та
розправ над українськими патріотами.

Активний, бойовий елемент Полісся та північної Волині, зоргані-
зований у рядах ОУН, керованої Степаном Бандерою, з метою боронити
українські маси перед терором гітлерівців і більшовицьких партиза-
нів та, прагнучи активно зі зброєю в руках боротися за здійснення
самостійницьких прагнень українського народу, осінню 1942 р. почав
творити збройні групи. Ці групи були примушені вести боротьбу від-
разу на три fronti: проти гітлерівських окупантів, проти насланих
Кремлем в Україну більшовицьких партизанів та проти польських шові-
ністів. Ці останні, мріючи про відновлення польського панування на
Українських Землях, організовані і озброєні німцями, й собі почали
у величезній спосіб знущатися над українським народом.

Збройну, партизанську боротьбу проти ворогів українського народу
українські народні маси привітали з захопленням. До бойових груп
почало напливати щораз більше патріотичного, здебільша молодого, бо-
здатного елемента.

В м. жовтню 1943 р., внаслідок особливого загострення німецького
терору, збройна повстанська боротьба українського населення проти
гітлерівських окупантів стала на Волині і Поліссі масовим явищем.

Повстанські відділи, що сформувалися після масового переходу на
незаконне становище тисяч української молоді, тисяч українських чо-
ловіків і жінок, не могли вже існувати як бойові групи ОУН тому, що
в них, крім членів ОУН, також опинилися люди, співчуваючі деколи
різним іншим політичним групам, в минулому деколи до цих груп при-
належні, опинилося багато безпартійних українських патріотів. З тих-
то причин прийшло до переорганізування всіх збройних відділів у
загадню національну, понадпартійну
Українську Повстанчу Армію /УПА/.

В короткий час новоорганізована УПА відбила всі німецько-боль-
шевицькі наступи на українське населення Волині та Полісся і обме-
жила панування німців на цих теренах, виключно тільки до більших
міст, головних воєнних шляхів та залізничних ліній. Рівночасно УПА
також звужила терени, опановані більшовицькими партизанами, до окре-
мих невеличких лісових островів.

Таким чином, під виключною контролею УПА опинилися значні тери-
торії Волині та Полісся. УПА вже не могла обмежуватися тільки до
бойових дій, але мусила також зайнятися впорядкуванням опанованих
територій і організування на них влади. негайного втручання й орга-
нізації вимагали адміністрація терену, шкільництво, земельна справа,
господарське життя в цілому. Всі ці справи Командування УПА-Північ

упорядкувало відповідними наказами.

Літом 1943 р. УПА поширилася на Галичину і велику частину Правобережжя. Широка збройна боротьба проти всіх окупантів України за Українську Самостійну Соборну Державу виразно стала загальним виявом самостійницьких прагнень українських народних мас, українського народу в цілому. Починалася нова доба у визвольних змаганнях українського народу, нова доба в історії України.

Відступ німецьких армій, Розвал Німеччини, що зарисовувався щораз виразніше, передові ідеї свободи народів і людини, що їх голосила УПА, притягали в лави багатьох утікачів з німецьких таборів для військовозобов'язаних та в різних допоміжних військових формаціях, зорганізованих німцями з поневолених большевицькою Москвою народів. В лавях УПА опинилося багато грузинів, азербайджанців, білорусів, татар та інших. Всіх їх зорганізовано при УПА в окремі національні відділи під їх власним командуванням.

З метою дати боротьбі інтернаціонального елемента в лавях УПА відповідну політичну платформу, з ініціативи УПА в м. листопаді 1943 р. на Волині скликано Конференцію Поневолених Народів. На Конференції визначено нові спільні цілі і методи боротьби всіх поневолених Москвою народів.

Бойові і політичні успіхи УПА зацікавили українськом проблемою сусідів України та різні інші чужонаціональні політичні кола. До Головного Командування УПА почали нав'язуватися представники других держав, бажаючи повести переговори з офіційним представництвом українського народу, з метою врегулювати цілий ряд політичних справ, актуальних зараз чи у майбутньому. Тому, що такого загальнонаціонального представництва українського народу, в цей час ще не було, взимі 1943 - 44 рр. ці переговори веде Головне Командування УПА. До участі в цих переговорах Головне Командування запросило також представників інших українських політичних самостійницьких угруповань.

Масове поширення збройної боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу, що сталося внаслідок глибокого вкорінення серед якнайширших мас українського народу ідеї українського визвольно-революційного руху; виразно всенациональний характер цієї боротьби; опанування УПАрмією визначних територій Українських Земель; наближування до кінця війни між окупантами України - гітлерівською Німеччиною і большевицькою Москвою, та у зв'язку з цим можливість заіснування догідної ситуації для української визвольної справи; значний зріст ваги української проблеми в результаті визвольної боротьби українського народу - всі ці моменти спонукали Головне Командування УПА заініціювати акцію в напрямі утворення загальнонаціонального, всеукраїнського політичного центру, який взяв би на себе найвище керівництво визвольною боротьбою за Українську Самостійну Державу та репрезентував би цю боротьбу назовні. Таким центром не міг уважатися уряд УНР, що формально продовжував існувати, тому, що він, як ми вже про це згадували, від тридцяти років уже ні в якій мірі не відзеркалював тих глибоких політичних перемін, які доконувалися серед українського народу на Українських Землях, і був цілковито відірваний від тієї визвольної боротьби, яка саме під час тридцяти років в Україні виникла. Таким центром не могло вважатися також Українське Державне Правління, утворене на Українських Землях у м. червні 1941 р. з цієї простої причини, що майже всі члени цього Правління сиділи в цей час у німецьких тюрмах і концтаборах.

Для здійснення плану утворення всеукраїнського, загальнонаціонального політичного центру /цей план зродився в колах Головного Ко-

мандування УПА восени 1943 р./ - весною 1944 р. утворено Ініціативний Комітет. Цей Комітет відразу взявся до інтенсивної праці в цьому напрямі.

Перше, ніж приступимо до розгляду праці Ініціативного Комітету, коротко розглянемо тодішню політичну ситуацію на Українських Землях, а зокрема тодішнє політичне обличчя українського народу, тодішній стан і уклад українських національно-політичних сил.

Саме в тому часі, тобто в м. березні 1944 р., на лінії Ковель - Броди - Коломия задулилася велика зимова більшовицька офензива. Таким чином Українські Землі, розрізані лінією фронту, перебували під двома окупаціями: переважна частина Українських Земель була вже під новою московсько-більшовицькою окупацією, а невеличка частина Західно-Українських Земель - під гітлерівською. Програма гітлерівської Німеччини була вже цілком очевидна: німці не капітулювали, надіючись хіба на чудо. Яке було політичне обличчя Українських Земель, що опинилися під новою російсько-більшовицькою окупацією, зокрема Східно-Українських Земель?

Активно в систему окупанта включилася цілком незначна частина східно-українського населення: колишні більшовицькі партизани, члени більшовицької партії, колишні працівники більшовицької адміністрації тощо. Тут слід відмітити, що в останній час в більшовицькій партії, адміністрації опинився найменше вартісний, спекулятивний елемент, єдиним життєвим девізом якого була особиста нажива, особиста кар'єра і більше ніщо. Такого елемента не бракує, мабуть, серед ні одного народу в світі, і він завжди перший зановнає ряди всяких агентур. Саме цей елемент, щоб здобути собі прихильність нової влади, на кілька місяців, а то й тижнів, перед приходом більшовиків в Україну масово йшов у більшовицькі партизанські відділи, що більшовицька пропаганда не проминула широко розрекламувати „як масове поширення партизанського руху в Україні“.

Друга, чисельно найбільша, основна частина українського населення Східно-Українських Земель, будучи формально лояльною супроти нової окупантської влади, - в глибині душі цих окупантів ненавиділа.

Третя, досить значна частина національно свідомого і активного східно-українського елемента, побоючись більшовицьких репресій і не хотючи служити більшовицьким окупантам, виїжджала на Захід, на еміграцію.

Четверта частина східно-українського населення, охоплена і організована українським визвольно-революційним рухом, залишилася на рідних землях під більшовицькою окупацією, щоб продовжувати тут визвольну протибільшовицьку боротьбу. Дехто із східно-українських революціонерів переходив фронт в Західній Україні, мавчи в плані негайно після переходу фронту вертатися у східні області України. В східно-українських областях діяли також деякі відділи УПА.

Деяко інша була політична ситуація на Західних і Північно-Західних Українських Землях.

Поза невеликою частиною українського громадянства, головню інтелігенції, яка або орієнтувалася на німців, або не чула в собі сили валишитися на Землях для активної боротьби проти більшовицьких окупантів і тому була готова емігрувати на Захід, - переважна більшість українського населення, наставлена до більшовицьких окупантів скрайню вороже, була рішена залишитися на рідних землях і продовжувати активно збройну боротьбу проти московсько-більшовицьких загарбників за Українську Самостійну Соборну Державу. Українське населення цієї частини України було цілковито під впливом УПА і революційного підпілля. УПА і революційне підпілля на цих теренах інтенсивно підготувалося до визвольної боротьби в умовах чергової більшовицької окупації.

Якщо аналізувати стан і уклад українських політичних сил на Українських Землях наприкінці 1944 р. та абергагуватися від так зв. КП/б/У, як виразно неукраїнської агентурної політичної сили, то треба ствердити, що єдиною організованою, серйозною політично-активною силою була тут тільки Організація Українських Націоналістів /ОУН/ під керівництвом Степана Бандери. ОУН, керувана С. Бандерою, майже цілком, за винятком хіба тільки деяких середовищ міської інтелігенції, мала за собою народні маси Західних і Північно-Західних Українських Земель. Вона проявляла найбільшу активність у кожному відношенні. На всіх політичних акціях УПА, до їх зони до цього часу проводила, слідний був уже сильний вплив ідей ОУН. ОУН посилено готувалася до боротьби з московсько-більшовицькими окупантами, залишаючи з цією метою на Українських Землях майже всі свої кадри.

Кали брали до уваги кількість прихильників, то, після ОУН, керуваної С. Бандерою, як чергове політичне середовище на Західно-Українських Землях треба назвати середовище Українського Центрального Комітету /УЦК/, хоч його впливи в порівнянні з впливами ОУН під керівництвом С. Бандери були цілком незначні. Тут в період німецької окупації опинилося багато колишніх членів і симпатиків Українського Національно-Демократичного Об'єднання /УНДО/, Фронту Національної Єдності /ФНС/, переважна частина комбатантів колишньої Української Галицької Армії, об'єднаних до 1939 р. в т. зв. Молодія Громаді. Всі цих людей об'єднували менше-більше однакові, виразно пронімецькі, погляди на завдання і методи української визвольної політики в умовах німецької окупації. Спираючись на організаційний апарат УЦК, ці люди вели в душі своїх поглядів досить широку політичну пропаганду серед галицько-українських мас. Їх група, в особливості її частина, складена з комбатантів, думкою яких був Д. Налив, дуже ентузіазувалася у зв'язку з планом німців утворити з галицьких українців СС-дивізії "Галичина". Комбатанти колишньої УГА задумали в цьому випадку повторити експеримент в першій світовій війні і так, як тоді через формування Українських Січових Стрільців, так і тепер через СС-дивізії з "Галичина" діяти до утворення української військової сили, яка при сприятливій політичній обстановці змогла б повести боротьбу за Українську Самостійну Соборну Державу. Вся їхня ставка фактично була поставлена на німців. Вплив цієї групи обмежувався виключно до Галичини і то тільки до частини інтелігентських і священничих кіл.

Деякі, цілком невеликі впливи серед інтелігенції Галичини, менше вже на Волині, як також деякі зв'язки з окремими громадянами Східної України мала це ОУН, керуваною А. Мельником. Ця політична група змагалася до розв'язки українського питання в рамках німецької системи. Підтвердженням цього є позитивне ставлення цієї групи до СС-дивізії "Галичина", відставлення туди таких своїх провідних членів, як напр., Кошик, відмовлення від усякої активної протинімецької боротьби, скрайньо негативне відношення до УПА тощо. Разом з цим ОУН під проводом А. Мельника дуже песимістично оцінювала можливості боротьби в умовах більшовицької окупації і тому всі її організовані кадри втікали перед більшовиками на Захід.

Всі інші колишні політичні партії та осередки в Західній Україні фактично не існували. Нонайменше тут можна було це бачити до уваги окремих людей, в минулому часто навіть визначних діячів колишніх політичних партій і груп, які мали деякі, до речі, дуже слабі зв'язки між собою на Українських Землях і поза ними, а також зв'язки серед деяких закордонних кіл. Середовища, до їх репрезентували ці люди, були майже цілком політично неактивні. Ці люди могли допомогти українській визвольній справі нонайменше своїми зв'язками і особистим авторитетом, що його вони не мали серед певних українських кіл. До таких середовищ слід було зарахувати групу колишніх політичних

діячів УНР, УНДО, гетьманців.

Поза перерахованими тут політичними партіями і середовищами ні- яких інших політичних сил в українському житті в цей час не було. Українське політичне життя не могло вільно розвиватися ні під ні- мецькою, ні під більшовицькою окупаціями, і тому всі слабші полі- тичні партії, які раніше існували, були цілком зметені з лиця зем- лі, а їхні лідери в більшості випадків відсунулися від участі в ак- тивному політичному житті.

Ініціативний Комітет вирішив творити представництво українського народу, на демократичній основі. Демократична платформа давала мож- ливість залучити до керівництва визвольною боротьбою всіх членів **і** національно-партійних українських патріотів незалежно від їхніх партійних поглядів.

Сюновні пункти політичної платформи, що мала стати основою фор- мування нового політичного представництва українського народу, були такі:

1. беззастережно визнати ідею Української Самостійної Соборної Держави, як найвищу ідею українського народу;
2. визнати революційні методи боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу також доцільними методами визвольної боротьби;
3. здекларувати своє вороже ставлення проти московських більше- вників та німців, як окупантів України;
4. визнати демократію як устрійний принцип представництва.

Пункт другий і третій платформи були зумовлені тією обставиною, що ініціатива утворення загальнонаціонального представницького ор- гану вийшла саме від УПА, яка вела революційну боротьбу як проти більшовицьких, так і проти гітлерівських окупантів, і що цей орган мав очолювати і керувати саме такою боротьбою українського народу проти всіх окупантів України.

Веручи за основу формування загальнонаціонального керівництва ук- раїнського народу демократичний принцип, Ініціативний Комітет змагав цим способом якнайкраще, якнайповніше відбити в цьому тимчасовому ук- раїнському парламенті всі, існуючі в цей час в Україні, адемові на- ціонально-політичні сили. Особливо багато уваги Ініціативний Комі- тет приділяв притягненні до проєктованого представництва представ- ників східно-українського громадянства, що стояло в опозиції до більшовицького режиму. Тут особливий натиск покладено на притягнен- ня до цього представництва самостійників молодшої генерації, вихова- ної вже в умовах більшовицької окупації.

Праця Ініціативного Комітету не йшла легко. Найбільші труднощі були, очевидно, зумовлені потребами дуже суморної конспірації, що їх треба було перестерігати при підготовці всієї справи. Обговорювати цю справу можна було виключно з людьми дуже певними та дискретними. Поза акцією мусили обійтися, очевидно, групи, які одверто співпра- цювали з німцями. Також поза акцією мусили обійтися групи, які бу- ли вороже наставлені до УПА і які нерідко, як методу міжпартійної боротьби, стосували денунціацій перед ворогом. Крім представників кіл суто політичних, Ініціативний Комітет притягнув до Представниц- тва ще декількох визначніших громадян, які репрезентували інші, по- заполітичні українські громадські кола. В м. червні 1944 р. праця Ініціативного Комітету була закінчена.

2 липня 1944 р., далеко від непрошеного ока, в Карпатах почалися наради нового Українського Революційного Парламенту. Курінь УПА охороняв місце нарад перед можливим наскоком німців чи більшовиць- партизанів. Зібралися представники всіх українських земель, причо- му особливо численно були представлені Східно-Українські Землі. Зій- влися люди різних політичних поглядів. Були тут такі, які репрезен- тували активно діячі організовані політичні партії, а були й пред-

ставники неактивних в даний момент політичних середовищ, які одна-
че, могли внести свій вклад у визвольну боротьбу українського наро-
ду. Були і репрезентанти позаполітичних українських кіл.

Збори святочно проголосили себе Тимчасовим Украї-
нським Парламентом і назвали себе Україн-
ським Головною Визвольною Радою
/ УГВР /. На Голову Великого Збору УГВР вибраного відомого гро-
мадського діяча Волині Ростислава Волошина.

Великий збір вислухав широку політичну доповідь про міжнародне
становище, доповідь про військове становище, що її виголосив Голов-
ний Командир УПА та доповідь про дотеперішні зносини Головного Ко-
мандування УПА з представниками других держав.

Особливо живу дискусію викликала доповідь про міжнародне стано-
вище. В дискусії зударилися представники старшого політичного поко-
ління з молодим революційним табором. Дуже живу участь у дискусії
приймали представники Східних Українських Земель. Пройнятий ідеєю
Української Самостійної Соборної Держави, Великий Збір УГВР зумів
узгодити думки старшого і молодшого політичних поколінь. Не менше
живу виміну думок викликав звіт про стосунки Головного Командування
УПА з представниками других держав і зокрема звіт про стосунки з
польськими визвольними силами.

В дальшому Великий Збір УГВР приступив до опрацювання Універ-
салу та Платформи УГВР. Соціально-економічна частина Платформи дала
змогу учасникам - громадянам Східно-Українських Земель висловити
думки східно-українського громадянства на ці справи. Великий Збір
дуже уважно прислухувався до цих думок і в суспільно-економічній ді-
лянці цілком прийняв пропозиції "східняків".

З черги Великий Збір УГВР опрацював Статут УГВР, що в ньому знай-
шов реальне відображення демократизм учасників Збору. Устрій УГВР,
будучи, з одного боку, суто демократичним, дає, з другого боку, тве-
ду основу для існування діяльності органів УГВР так дуже потрібну у
важких і змінливих революційних умовах. Бачивши до уваги те, що з
бігом часу серед українського народу можуть виникати нові політичні
сили, як також те, що можуть змінити своє становище до УПА існуючі
політичні групи, Великий Збір УГВР прийняв постанову про можливість
кооптувати до УГВР нових членів, які вважалися б виразниками цих но-
вих політичних сил.

Виходячи з того, що всяке народне представництво доти являється
справжнім виразником волі народу, доки воно діє серед народу і від
нього не відривається, Великий Збір УГВР постановив, що місцем на-
ребування УГВР є Українські Землі, а за кордон виїжджають тільки ок-
ремі члени УГВР з окремими дорученнями. Така постанова забезпечує
УГВР перед перетворенням її в емігрантське представництво, як це бу-
ло, напр., з урядом колишньої УНР, та робить її у її політиці ціл-
ком незалежною від всяких сторонніх сил. 15 липня 1944 р. відбулися
вибори Голови Президії УГВР, Голови Генерального Секретаріату УГВР,
Генерального Судді УГВР.

Урочиста тиша зануovala на залі нарад, коли Голова Президії
УГВР станув перед Головою Великого Збору УГВР, поклав руку на Укра-
їнський Державний Герб та почав повторяти слова Присяги... - це
присягав Президент України перед усім українським народом...

Цього ж таки дня Великий Збір УГВР закрився, а делегати роз'ї-
халися на місця своєї праці. Український Парламент - Українська Го-
ловна Визвольна Рада та Український Уряд - Генеральний Секретаріат
УГВР почали діяти. Не минуло й кілька місяців, як всі Українські
Землі опинилися знову під більшовицькою окупацією. УГВР осталася
на Українських Землях - осталася з народом поділяти з ним долю і
недолю, вести його, керувати ним у його святій визвольній боротьбі.

На заклик УГВР не скоритися московсько-більшевицьким окупантам так, як раніше гітлерівським, - український народ відповів завзятю героїчною боротьбою проти більшевицьких гнобителів і експлуататорів України. Український народ, керований УГВР, свою визвольну боротьбу продовжує й сьогодні, тобто вже продовж чотирьох років, і є рішучий продовжувати її й далі, аж до її переможного закінчення - до побудови Української Самостійної Держави.

Визвольна боротьба, що проводиться в останні роки український народ під керівництвом УГВР, а найкращим підтвердженням того, що звесь український народ, який бореться проти московсько-більшевицьких окупантів та їх українських аргентів, беззапечно визнає Українську Головну Визвольну Раду та її цілком підтримує.

Особливою акравою і могутньою маніфестацією єдності Українського народу на Українських Землях в УГВР а повний бойкот більшевицьких т.зв. виборів у Верховну раду СРСР та бойкот таких же виборів у Верховну раду УРСР та місцевих рад, що його на заклик УГВР, незважаючи на найдикий терор окупантів, провів український народ в дні 10 лютого 1946 р., 9 лютого і 21 грудня 1947р.. Бойкотуючи, на заклик УГВР більшевицькі вибори, український народ не тільки адемакрував диктаторський, тоталітарно-терористичний, глибоко антидемократичний характер більшевицького режиму, але й провів своє публічне масове голосування за УГВР та її Генеральний Секретаріат - за свій Парлямент і Уряд.

Таємно, непомітно для широкого загалу йде праця УГВР на Українських Землях під московсько-більшевицькою окупацією. Про неї чує Український народ лише в ради-годи, читаючи її звернення, заклики, постанови тощо. Про неї чують бійці УНА і учасники збройного підпілля, коли в наказак Головного Командування УНА чують слова: "Рішенням" УГВР від дня... нагороджений Золотим Хрестом Бойової Заслуги I-ої класи..." Про неї знає кожний, хто повторяє слова Присяги бійця УНА, складені на Великому Зборі УГВР. Про неї довідається, вренті, кожний, хто почув, що на Полі Слави, крім рядових бійців УНА і революціонерів підпілля, загинули також члени УГВР: уродженець Волині Ростислав Волошик - Голова Великого Збору УГВР та уродженець Східних Українських Земель журналіст Носиц Позачанюк. Решта політичної праці УГВР а конспіративних причин поки що мусть бути закрита для широкої громадськості.

Праця Закордонного Представництва УГВР проходить в іншій обстановці. Воно має можливість виступати відкрито і про нього знають широкі політичні і громадські кола в усьому світі. Заступаючи українську визвольну справу на міжнародному полі, Закордонне Представництво УГВР влі в українській справі від імені УГВР меморіали, письма, протести, Закордонне Представництво УГВР об'активно інформує закордон про становище в Україні. За його посередництвом увесь світ а поінформований про те, що український народ не склав зброї, не скорився, а активно бореться за своє національне і соціальне визволення, не не кружови, не гречухи та коротченки а виразниками справжніх прагнень українського народу, а УГВР та її Генеральний Секретаріат.

УГВР - всенародне представництво українського народу, існує і діє, УГВР керує визвольною боротьбою українського народу, очолює її та репрезентує. УГВР веде український народ через усі труднощі боротьби до остаточної перемоги - до Української Самостійної Соборної Держави.

З БОЛЬШЕВИНСЬКОГО ТЕРОРУ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

Для зілестрування розмірів і характеру терору більшовицьких окупантів, що вони його вже випродовж чотирьох років стосують на Україні, зокрема в Західній, ми нижче наведемо деякі зведені дані про цей терор. При цьому мусимо зазначити, що райони, даними в яких ми в цей час розпоряджаємся, не є типові в цьому відношенні. Для підтвердження цього скажемо, що в Західній Україні в села, що в них число вбитих більшовиками дорівняє, а то й перевищує, число вбитих у наводжуваних нами цілих районах /напр., в с. Срів, Дрогобицької обл. від 1944 - 1947 рр. більшовики вбили 72 жителів цього села/. Та навіть будучи не типовими, ці дані дають певний конкретний образ того, як більшовицькі злочинці розправляються з повсталим до боротьби за свою волю українським народом.

В р-ні Краковець, Львівської обл. /дані із сс. Либині, Візька Русинська, Морянци, Наконечне II-е, Возча Гора, Серни, Бунів, Передбір'я, Семирівка, Лабинська Воля, Чернилява, Іваники, Гнійниці, Нагачів, Липовець - разом 15/, в часі 20. 7. 1944 р. - 20. 7. 1947 р. московсько-більшовицькі окупанти:

арештували	1074 чол.
заслали на Сибір та вивезли на примусові роботи в Донбас	149 "
вбили	139 "
насилъно змобілізували в ЧА	1438 "
з того: загинуло	394 "
стали інвалідами	190 "
повернулись здорові	762 "
провели облав на села	436
провели облав на ліси і поля	222

/Замітка: в подане тут, як і скрізь нижче, число арештованих не входять особи, що були арештовані на короткий час, а тільки ті, що отримали судові вироки чи перебували в тюрмі довше. Особи арештовані і після короткого часу звільнені становлять у кожному р-ні західних областей України 50 - 75 % всього населення р-ну, особи притримані і поліційно переслухані - 75 - 100 %. Коли йдеться про Краковецький р-н, то для ілюстрації наведемо, що в 1946 р. перед "виборами" у Верховну раду СРСР в с. Чернилява було арештовано 515 селян/.

В р-ні Судова Вишня, Дрогобицької обл. /дані з сс. Дмитровичі, Жакунів, Шиноровичі, Мокряни Великі, Мокряни Малі, Голодівка, Дедатичі, Орховичі, Волостків, Столяні, Нистичі, Савники, Буйковичі, Королів, Гулиголови, Арламівська Воля, Твірна - разом 17/ в часі 20.7.1944 р. - 20.7.1947 р. московсько-більшовицькі окупанти:

арештували	824 чол.
заслали на Сибір і вивезли на примусові роботи в Донбас	153 "
вбили	52 "
насилъно змобілізували в ЧА	1114 "
з того: загинуло	228 "
стали інвалідами	95 "
повернулись здоровими	690 "
провели облав на села	340
провели облав на ліси і поля	194

В р-ні Мостиська, Дрогобицької обл. /дані із сс. Годні, Чернева, Малнів, Соколя, Малнівська Воля, Підгачь, Ляпки Гостинні - разом 7/, в часі 20.7.1944 р. - 20.7.1947р. московсько-большевицькі окупанти:

арештували	380 чол.
заслали на Сибір та вивезли на примусові роботи в Донбас	150 "
вбили	28 "
насилно змобілізували в ЧА	1040 "
з того: загинули	348 "
стали інвалідами	76 "
повернулись здоровими	529 "
провели облав на села	112
провели облав на ліси і поля	57

В р-ні Крукиничі, Дрогобицької обл. /дані із сс. Вишенька, Радичичі, Підліски, Чужевичі, Буховичі, Гамьковичі, Тамановичі, Воляновиці, Гориславичі, Норданівка, Радохинці, Гусаків, Бейковичі, Солотковичі, Мислятичі, Мочеради, Ляпки Зав'язані, Крокильнички, Ятвяги, Ніговичі, Книгиничі, Костільнички, Островиці - разом 23/, в часі 20.7.1944 р. - 20.7.1947 р. московсько-большевицькі окупанти:

арештували	1434 чол.
заслали на Сибір та вивезли на примусові роботи в Донбас	116 "
вбили	39 "
насилно змобілізували в ЧА	2534 "
з того: загинули	502 "
стали інвалідами	251 "
повернулись здоровими	1550 "
провели облав на села	385
провели облав на ліси й поля	165

В р-ні Яворів, Львівської обл. /дані зі сс. Наконечне, Порудно, Поруденко, Селиська, Рогізно, Шутова, Черник, Підлуби, Берлихів, Ляпки, Вікомля, Новосілки, Мужидовичі, Вільшаниця, Залужка, Цетуля, Яків Новий, Стадники, Чолгині, Молошковиці, Брухналь - разом 28/, в часі 20.7.1944 р. - 20.7.1947 р. московсько-большевицькі окупанти:

арештували /в 8-ми сіл тільки неповні дані/.	779 чол.
заслали на Сибір і вивезли на примусові роботи в Донбас	278 "
вбили	244 "
насилно змобілізували в ЧА	1452 "
з того: загинули	304 "
стали інвалідами	218 "
повернулись здоровими	740 "
провели облав на села	946
провели облав на ліси і поля	442

У с. Рогізна, Яворівського р-ну :

спалили	112 господарств.
-------------------	------------------

У 12-ти районах Львівської обл.: Бонатинському, Радохівському, Сокальському, Великомоштинському, Рави-Руському, Немирівському, Магерівському, Ковківському, Куликівському, Яричівському, Кам'янка-Бузькому, Новомятинському в часі 17.7.1944 р. - 17.7.1945 р. большевицькі злочинці:

вбили	1817 чол.
з того: стариків	120 "
жінок	99 "
малих дітей	68 "
арештували	2479 "
заслали на Сибір	2123 "
з того: переважно стариків	624 "
жінок	898 "
дітей	601 "

вивезли на примусові роботи в Донбас .	649	чол.
Спалили	2706	госп.
ограбили і здемолювали	2650	"
зрабували і здемолювали	40	церков
знищили	136	бібл-тек

У р-ні Золотники, Тернопільської обл., за мн. травень, червень 1945 р. начальник мвд зі своїми опричниками знищили 73 мирних селян, причому більшість з них були садистичним способом замучені.

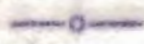
В концтаборі мвд у с. Берегомет, р-н Вишніця, Чернівецької обл., весною 1945 р. емведівські опричники знищили голодовою смертю 200 політ'язнів.

Жертвою голоду, викликаного більшовиками також на Західно-Українських Землях, зимов 1946/47 р. і весною 1947 р. впади /неповні дані з деяких районів Західної України/:

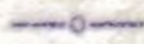
в р-ні Коломия, Станіславської обл.	70	чол.
" Печеніжин,	79	"
" Корнів,	32	"
" Обертин,	311	"
" Снітин,	98	"
" Заболотів,	20	"
" Гвіздець,	40	"
" Героденка,	55	"
" Заліцки, Тернопільської обл.	14	"
" Борнів,	11	"
" Золотий Потік,	45	"
" Курявко, Дрогобицької області	20	"

Під час масового вивозу західноукраїнського населення на Сибір 19 - 31.10.1947 р. вивезено /неповні дані з деяких р-нів/:

в р-ну Берестечко, Рівненської обл.	-	110	родин
" Верба,	/з 17 сіл/	-	127 "
" Радивилів,	/з 17 сіл/	-	108 "
" Демидівка,	/з 10 сіл/	-	38 "
" Самбір, Дрогобицької обл.	/з 29 сіл/	-	141 " /498чол/
" Ст. Самбір,	/з 22 сіл/	-	149 " /448 "/
" Стрілки,	/з 25 сіл/	-	176 "
" Доброміль,	/з 17 сіл/	-	118 "
" Ніжанковичі,	/з 12 сіл/	-	73 "
" Турка,	/з 12 сіл/	-	77 "
" Богатин, Станіславів-ої	/з 30 сіл/	-	130 " /179чол/
" Букачівні	/з 19 сіл/	-	151 " /432"/
" Бурштин	/з 22 сіл/	-	83 " /287"/

В і д Р е д а к ц і ї : В на ому наступному видуску /4.:3/ буде поміщене зведення бойових дій УПА і збройного підпілля на Українських Землях за час від м. серпня 1946р. до м. серпня 1947 р.

11. N. 17.